

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΦΥΛΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ

Γενικές αρχές

Η εγγύηση της ισότητας των φύλων, η καταπολέμηση των διακρίσεων και η εξάλειψη περιπτώσεων ανάρμοστης μεταχείρισης ατόμων λόγω έμφυλων προκαταλήψεων οφείλουν να αποτελούν βασικό μέλημα της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ.

Η Σχολή οφείλει να σεβαστεί τις αρχές που ορίζει το Σύνταγμα περί ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (άρθρο 2, παράγραφος 4), καθώς και την άρση των διακρίσεων λόγω φύλου (άρθρο 116, παράγραφος 2).

Η Σχολή οφείλει επίσης, όπως και τα λοιπά ΑΕΙ της χώρας, να λειτουργεί βάσει του «Νόμου Πλαισίου» (ν.3549/07) για την ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα που ορίζει στο άρθρο 1 πως η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα που έχουν ως αποστολή να συμβάλλουν στην εμπέδωση της ισότητας των φύλων και της ισοπολιτείας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων Πανεπιστημίων (βλ. ΕΚΠΑ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου), η Σχολή οφείλει να συμπεριλάβει στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της, ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής παρενόχλησης θεωρείται ανεπίτρεπτο προς και από όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας, ως μορφή σεξιστικής συμπεριφοράς που τραυματίζει την αξιοπρέπεια κάθε ατόμου, και ότι αντιμετωπίζεται με αυστηρότητα.

Στρατηγικές και δράσεις

Στο ιστορικό της Σχολής Αρχιτεκτόνων εγγράφονται πολλές θετικές στρατηγικές και δράσεις με στόχο την ευαισθητοποίηση της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα ισότητας και έμφυλων διακρίσεων.

Η προσέγγιση του χώρου μέσα από την οπτική του φύλου διδάσκεται ήδη από το 1989 σε σχετικό μάθημα επιλογής. Με το πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ «Φύλο και Χώρος», από το 2002, η προσπάθεια επεκτείνεται με την εισαγωγή νέων μαθημάτων επιλογής και τον εμπλουτισμό υποχρεωτικών συνθετικών μαθημάτων με την οπτική του φύλου, ενώ από το 2005 διδάσκεται και σε μαθήματα του μεταπτυχιακού κύκλου.

Έχουν εκπονηθεί σειρά ερευνητικών προγραμμάτων με αντικείμενο ζητήματα φύλου και χώρου και έχει εκδοθεί πλούσιο υλικό το οποίο είναι ανοικτό στην ιστοσελίδα της Σχολής.

Έχουν οργανωθεί σχετικές ημερίδες και συζητήσεις, ενώ ευρύτερα προωθείται ο διάλογος για έμφυλα θέματα τόσο από διδάσκοντες/ουσες, όσο και από φοιτητές/τριες.

Με αντικείμενο τη σχέση φύλου και χώρου και ιδιαίτερες εστιάσεις στις έμφυλες ταυτότητες, τις έμφυλες αναπαραστάσεις, τις καθημερινές πρακτικές των γυναικών, τους χώρους της σεξουαλικότητας κ.ά, έχει εκπονηθεί πλήθος φοιτητικών εργασιών, διαλέξεων, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών διπλωματικών, όπως και διατριβών.

Είναι καθήκον της Σχολής να διατηρήσει αυτή την παράδοση, εμπλουτίζοντάς τη με νέες δράσεις που θα κατοχυρώνουν την άρση των διακρίσεων στην ακαδημαϊκή κοινότητα και θα προωθούν τον προβληματισμό σχετικά με την έμφυλη ιδεολογία.

Προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να επισημανθούν οι παρακάτω δράσεις με στόχο τη στοιχειοθέτηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής:

- Η χρήση της γλώσσας από τα όργανα και τα έντυπα της Σχολής να προσαρμοστεί στην ανάγκη να αντανakλά την ισοτιμία των φύλων (στη Σχολή υπάρχουν και φοιτήτριες, σπουδάστριες, ερευνήτριες, διδάσκουσες και καθηγήτριες),

- Στις συνελεύσεις του Τμήματος και των Τομέων, τις ακαδημαϊκές επιτροπές, τα διοικητικά όργανα, όπως και στη διδακτική διαδικασία, να γίνεται σεβαστός ο λόγος όλων ισάξια, χωρίς έμφυλες ή/και ιεραρχικές διακρίσεις (να εξαλειφθούν φαινόμενα διακοπής των πιο σιγανών και αδύναμων φωνών, επιδεικτικής αναχώρησης όταν διατυπώνουν τις απόψεις τους νεώτερες γυναίκες, αποκλειστικής απεύθυνσης στα αρσενικά μέλη των σπουδαστικών ομάδων, κ.ο.κ.),
- Στο ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών και εξετάσεων, καθώς και στις πρακτικές διεξαγωγής των μαθημάτων, να λαμβάνονται υπόψη οι πολλαπλές υποχρεώσεις, ανάγκες και καθημερινότητες των μελών της Σχολής, χωρίς αυτές να θεωρούνται ευκαταφρόνητες ή καταστάσεις «ιδιαίτερης αντιμετώπισης» (δεν αποτελούν εξαίρεση, για παράδειγμα, τα άτομα που φροντίζουν ηλικιωμένους, άρρωστους ή μικρά παιδιά, ιδιαίτερα όταν οι κοινωνικές υπηρεσίες έχουν περικοπεί μέχρις εξαφάνισης και η δυνατότητα αγοράς υπηρεσιών φροντίδας είναι δυσπρόσιτη στις αποδοχές μας),
- Να ληφθούν μέτρα για την πιο αποφασιστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής και έμφυλης παρενόχλησης.

Ο όρος **σεξουαλική παρενόχληση**, σήμερα πια και θεσμικά, καλύπτει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών. Αναφέρεται τόσο σε πράξεις, όσο και σε λόγια, σε χειρονομίες και σύμβολα, που έχουν συνέπεια την παραβίαση της αξιοπρέπειας ενός ατόμου ή τη δημιουργία ενός εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος για το συγκεκριμένο άτομο, στη βάση της έμφυλης και σεξουαλικής ταυτότητάς του.

Επειδή, στο πολύ ζωντανό και φιλικό πανεπιστημιακό κλίμα που έχει καλλιεργηθεί στη Σχολή μας, τα όρια μεταξύ αστείου και σοβαρού, παρεμβατικής ή μη χειρονομίας, σεξουαλικής παρενόχλησης ή/και ιεραρχικής κατάχρησης, μπορεί να εμφανίζονται συγκεχυμένα, είναι σκόπιμο:

- Να αποφεύγονται ερωτήσεις για την προσωπική ζωή ενός ατόμου, επίμονες προκλήσεις ή σχόλια για την εξωτερική εμφάνιση, που μπορεί να φέρουν το άτομο αυτό σε δυσάρεστη ή άβολη θέση και να κατακρίνονται ως λεκτικές εκφάνσεις σεξουαλικής παρενόχλησης,
- να γίνει κατανοητό ότι στις πιο αθέατες μορφές σεξουαλικής παρενόχλησης περιλαμβάνεται επίσης η επιβολή μιας παρεμβατικής, ανεπιθύμητης φυσικής εγγύτητας, όπως και το επίμονο, απαξιωτικό ή μη, κοίταγμα,
- η αποστολή, ανάρτηση ή έκθεση προσβλητικού υλικού να απορρίπτεται και να κατακρίνεται,
- η ηλεκτρονική επικοινωνία να είναι σύμφωνη με την ακαδημαϊκή δεοντολογία,
- οι ακαδημαϊκές διεργασίες να περιορίζονται, όσο είναι δυνατόν, στις μέρες και ώρες κανονικής λειτουργίας της Σχολής,
- να επισημαίνεται και να στιγματίζεται η αναγραφή σεξιστικών ή ομοφοβικών συνθημάτων, γκράφιτι ή σχολίων σε τοίχους, πόρτες, τραπέζια κλπ.

Μέχρι να εμπεδωθεί μια «κουλτούρα ισότητας» στη Σχολή, η ορισμένη από τη Γ.Σ. συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον/την Κοσμήτορα να αναλάβει την αντιμετώπιση παρεκβάσεων από τις πιο πάνω αρχές.